

Sfântul Ioan de Kronstadt

**CALEA
MÂNTUITOARE**

Traducere din limba rusă:

Denis Chiriac

EDITURA EGUMENITA

2018

Rugăciunea publică și particulară, lectura Cuvântului lui Dumnezeu, a operelor Sfinților Părinți și a vieților sfinților – iată hrană adevărată pentru suflet, fără de care sufletul moare duhovnicește, devenind grosier.

Fără hrană, stomacul se îmbolnăvește, tot trupul slăbind în consecință și apoi murind. Dacă omul simte repulsie față de Sfânta Scriptură, rugăciune, slujbe, cercetarea sinelui, pocăință și Taina Împărtășaniei – este bolnav, dar de o boală foarte periculoasă: boala duhului.

Creștinii sunt cu adevărat copiii lui Dumnezeu. Dar cum ar trebui să trăiască între ei? În mare iubire, blândețe, smerenie, nerăutate, bunăvoință; în ajutorare reciprocă și în sfințenie: *Fiți sfinți, că Eu, Domnul, sunt sfânt* (Leviticul 11, 45).

Cuprins

Prefața editorilor ruși 5

Introducere. Viața după obiceiul acestei lumi

Stăpânitorul acestui veac; lumea și trupul – mijloace de ispitire și de înrobire a omului; păcatul și firea umană alterată de păcat 7

Capitolul I

Întoarcerea la calea mântuitoare și urmarea ei

1.1. Biserica lui Hristos – tezaurul mântuirii

Mântuirea în Hristos și prin Hristos; Biserica – un organism viu; comuniunea Bisericii pământești și a celei cerești; harul; Taina Pocăinței și a Împărtășaniei; măreția slujirii preoțești; canoanele și ritualurile bisericesti 31

1.2. Purtarea crucii noastre după Hristos

Nevoința personală a omului în dobândirea mântuirii; postul și înfrânarea; lupta cu patimile și dobândirea obiceiurilor bune 64

1.3. Iubirea de aproapele

Mila; fundamentul milei este voința lui Dumnezeu; mila cere abnegație și efort; rugăciunea omului care iubeste 86

1.4. Dragostea de Dumnezeu

Rugăciunea; fundamentul rugăciunii este iubirea lui Dumnezeu față de oameni; roadele rugăciunii

adevărata; rugăciunea „vicleană”; cum să dobândim rugăciunea vie; condiții pentru împlinirea cererilor din rugăciuni; rugăciunea pe vreme de noapte; folosul rugăciunii neîncetate; Rugăciunea Domnească și caracterul ei ziditor 91

Capitolul II

Roadele conlucrării harului lui Dumnezeu cu libertatea omului

2.1. Atitudinea creștină față de Dumnezeu

Orice bine este în Dumnezeu, Care le ține pe toate în existență și le proniază pe toate; nimicnicia celor pământești; viața în Dumnezeu; încredințarea deplină în mâinile lui Hristos; iubirea activă de Dumnezeu și de aproapele; răbdarea „pentru Dumnezeu”; smerenia; eolavia; caracterul mântuitor al credinței în Hristos; bucuria inimii credincioase 105

2.2. Atitudinea creștinului față de lume - univers și față de oameni

Lumea există pentru a arăta și proslăvi desăvârșirea Creatorului; demnitățile înaltă a firii omenești; unitatea omenirii; atitudinea binevoitoare față de toți oamenii; atitudinea față de virtuțile și păcatele altor oameni; iubirea de vrăjmași 123

2.3. Atitudinea creștinului față de el însuși și față de viața sa

Percepția creștină asupra vieții pământești; dispoziția de viață creștină; gândirea la viața viitoare, la răsplata de după mormânt și râvnirea la cele cerești; petrecerea înăuntrul sufletului; smerenia; conștientizarea păcătoșeniei noastre și a milostivirii lui Dumnezeu; înfrumusețarea sufletului cu virtuți; modelul creștin de comportament 150

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

Capitolul I.

Întoarcerea la calea mântuitoare și urmarea ei

1.1. Biserica lui Hristos – tezaurul mântuirii

Mântuirea în Hristos și prin Hristos; Biserica – un organism viu; comuniunea Bisericii pământești și a celei cerești; harul; Taina Pocăinței și a Împărtășaniei; măreția slujirii preoțești; canoanele și ritualurile bisericești

25 decembrie, Praznicul Nașterii Domnului. Astăzi ni s-a descoperit o taină stabilită în sfatul lui Dumnezeu mai înainte de toți vecii, adică venirea pe pământ a lui Dumnezeu în trup – taina Dumnezeului-Om –, taină al cărei scop a fost mântuirea neamului omenesc căzut.

Este o taină atât de bună, preaînțeleaptă, dreaptă și ușoară pentru mântuirea oricărui creștin ortodox care se străduiește să primească cu mintea, inima și întreaga sa viață puterea acestei taine mântuitoare.

Pacea s-a arătat pentru toate popoarele, pentru întregul neam omenesc. Ea se propovăduiește, se slujește și este asumată numai în Sfânta Biserică a lui Dumnezeu, înființată pe pământ de Însuși Dum-

nezeul Cel purtător de trup, în slujbele, Tainele și canoanele ei sfinte.

Așadar, prin taina întrupării Fiului lui Dumnezeu, tuturor le-a fost pus la îndemână un mijloc sigur de mântuire. Iar acum mă întreb: Oare toți își însușesc puterea acestei taine? Oare toți fac parte din Biserica cea una și apostolească?

Sensul și scopul înomenirii, pătimirilor și a morții Fiului lui Dumnezeu.

Omul creat după chipul și după asemănarea lui Dumnezeu, în sfințenie și în dreptate, a căzut din relația sa cu Dumnezeu prin păcat și a ajuns sub stăpânirea vrăjmașului lui Dumnezeu, diavolul, care are stăpânirea morții, făcând întreaga natură pasibilă pentru orice rău și orice viclenie, supunând-o blestemului, bolilor și morții.

A fost tulburată legătura cu Creatorul, și a încetat comunicarea permanentă a omului cu Dumnezeu. Era mai presus de puterile omului de a restabili această comuniune, această legătură a făpturii cu Creatorul, deoarece trebuia restaurată sfințenia în firea umană căzută, trebuia curățită de orice păcat, trebuia renăscută și înnoită; trebuia ridicat blestemul și era necesară împăcarea omului cu Dumnezeu, distrugându-se zidul dintre om și Dumnezeu creat prin păcat.

Pe toate acestea le putea face doar un Mijlocitor special, nu înger, nici altcineva, ci numai Dumnezeu Însuși. În acest scop, Dumnezeu trebuia: să-Și asume firea omenească în întregime, în afară de păcat;

să o desăvârșească prin dreptatea Sa; să o lumineze prin dumnezeirea, învățătura și prin viața Sa; să semene în firea umană întunecată de păcat credința adevărată și sfințenia; să mijlocească iertarea păcatelor prin intermediul credinței și al pocăinței; să pătimească pentru păcatele lumii; să moară pe lemnul Crucii, ca astfel să răscumpere omenirea din blestem, din păcat și din moarte; să mijlocească binecuvântarea pentru umanitatea miluită și toate darurile harului lui Dumnezeu, pentru ca oamenii să poată duce o viață cucernică.

Iată care este sensul și scopul înomenirii, al pătimirilor și al morții Dumnezeului-Om, pe care Hristos și le-a asumat benevol, numai din bunătate, aducându-se pe Sine Însuși jertfă pentru întreaga umanitate, ca să o dezbrace de blestemul cel drept, să-i dea binecuvântare și să-i deschidă prin Sine calea spre Dumnezeu prin credință, pocăință, îndepărtare de păcat și lucrare a dreptății.

Aceste merite ale Fiului lui Dumnezeu sunt atât de mărețe, iar răscumpărarea săvârșită de El este atât de bogată și de desăvârșită, încât jertfa Sa este suficientă pentru a răscumpăra păcatele lumii întregi, pentru a milui și a mântui tot neamul omenesc, numai dacă întreaga omenire ar crede și s-ar pocăi.

Dar, din păcate, nu toți au credință. Există o mulțime de oameni necredincioși, vicleni, mândri și îngâmfați, care neagă credința în Hristos, ca Dumnezeu-Om, Răscumpărător și Mântuitor, sau cred rece, numai cu mintea, dar nu au faptele bune, nu se străduie să se îndrepte, nu lucrează faptele pocă-

Resinței și vor pieri ca smochinul cel neroditor: *Mulți sunt chemați, dar puțini aleși* (Matei 20, 16).

Pentru a învinge boldul morții, care rănește neamul omenesc, și pentru a ridica blestemul pentru păcat, trebuia ca Însuși Fiul lui Dumnezeu să se întrupeze, să se facă om și să îplinească toată dreptatea lui Dumnezeu, pe care ar fi trebuit să o îplinească oamenii, dar nu au făcut-o; trebuia să sufere chinuri pe lemnul Crucii pentru toate păcatele umanității și să guste moartea cu trupul Său cel fără de păcat, precurat și dumnezeiesc, ca să ne izbăvească de osândirea la moarte și să ne dăruiască înviere; trebuia să se înalțe la ceruri și cu firea sa omenească, pentru a ne deschide nouă cerul, și să stea de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl pentru a-i așeza pe tronul slavei Sale pe pământeni care au biruit păcatul și lumea.

Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, și minunată este purtarea Ta de grijă pentru neamul omenesc!

Chiar dacă omul nostru cel dinafară se trece, cel dinăuntru, însă, se înnoiește din zi în zi (II Corinteni 4, 16). Stricăciunea a intrat în lume prin păcat, iar nestrăciunea a înflorit prin împlinirea adevărului lui Dumnezeu. Niciunul dintre oameni nu putea să îplinească toată dreptatea, ci a împlinit-o numai Domnul Iisus Hristos, ca Dumnezeu-Om.

Numai El Singur poate să împiedice alterarea firii umane păcătoase, pe măsura credinței oamenilor.

Numai El Singur a deschis din belșug izvoarele nestrăciunii în Biserica Sa, daruri pe care le primim prin credință și spre renașterea noastră duhovnicească la Botez și la Mirungerea cea plăcut mirositoare prin intermediul cărora Îl primim pe Duhul Cel Sfânt, prin Care tot sufletul viază și cu curăție se înalță.

Hristos este Cel Care reînnoiește în permanență nestrăciunea în noi, cei ce greșim mult și în orice ceas, prin Taina Pocăinței și a Împărtășaniei cu Sfințele Sale Taine, prin rugăciuni și slujbe, prin lecturi duhovnicești, prin ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu și prin aplicarea lui în viață.

Clădirea mântuirii noastre veșnice se zidește de prea multă vreme, are o temelie mult prea rezistentă, infinit de înțeleaptă și un Arhitect infinit de înțelept, atotbun și atotputernic – Însuși Domnul nostru Iisus Hristos este Ziditorul clădirii, alături de Dumnezeu-Tatăl și de Duhul Sfânt. Fericiți sunt părtașii și împreună-ziditorii sinceri ai Lor!

Așadar, fraților, și voi înșivă, ca pietre vii, zidiți-vă drept casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bine-plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos (I Petru 2, 5), și nădăjduiți cu tărie să primiți veșnica mântuire în Hristos Iisus, pe măsura credinței și a faptelor iubirii voastre.

O, ce zidire preaințeleaptă a mântuirii noastre! O, ce clădire de nădejde! O, ce conducători și mijlocitori avem! Însuși Domnul, Maica Domnului, îngerii și sfinții lui Dumnezeu!

Întărește-ne, Doamne și luminează-ne sufletele!

Comuniunea este calitatea inerentă a Iubirii. Dumnezeu este iubire nesfârșită și desăvârșită, este infinit de deschis și de milostiv, căci, chiar din momentul când l-a creat pe om după chipul și după asemănarea Sa, l-a chemat pe acesta la comuniunea cu Sine, dându-i o singură poruncă, pe care, împlinind-o, omul și-ar fi consolidat relația cu Dumnezeu pe vecie.

Chiar și atunci când omul a încălcat cu ușurință și cu îndrăzneală această poruncă, rupând sfânta legătură cu Creatorul său și aliindu-se cu vrăjmașul, diavolul, drept urmare a înșelării diavolești, Dumnezeu-Triipostatic iarăși l-a chemat pe omul cel căzut la comuniunea cu Sine.

El i-a dat porunci, două Testamente, făgăduințe, avertismente și îndrumări clare pentru a reînnoi această relație, făgăduind totodată că va veni în lume un Răscumpărător – Fiul Său Cel Unul-Născut.

Când a sosit vremea să vină Răscumpărătorul, ni s-a arătat Însuși Dumnezeu întrupat, devenind om desăvârșit de la Sfântul Duh și din Preacurata Fecioara Maria.

Rămânând întotdeauna Dumnezeu, fără să se amestece și nici să se despartă de firea noastră omenască, *de vreme ce pruncii s-au făcut părtași sângelui și trupului, în același fel și El s-a împărtășit de aceasta, ca să surpe de moartea Sa pe Cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul* (Evrei 2, 14).

O, ce comuniune a lui Dumnezeu cu omul! Cât de uluitoare și de minunată pentru orice minte în-

gerească și omenească a Creatorului Celui fără de început și atotdesăvârșit, Care vrea să se unească cu făptura Sa!

[Biserica spune într-o cântare:] „S-a îngrozit de aceasta cerul și s-au minunat toate marginile pământului, căci Dumnezeu s-a arătat în trup!”.

Domnul a arătat deschidere spre comuniune nu doar oamenilor din vremea arătării Dumnezeului-Om, ci și celor din toate veacurile. Hristos i-a lăsat Bisericii Sale un Nou Testament atotbun, preaînțelept, plin de bucurie și posibilitatea de a săvârși până la sfârșitul veacurilor Taina atotmântuitoare și cea mai necesară: Taina Sângelui și a Trupului Său și a împărtășirii credincioșilor.

Avem marea fericire de a ne împărtăși din acest dar dumnezeiesc cât mai des posibil.

O, ce comuniune sinceră și strânsă! *Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică. Dacă nu veți mânca trupul Fiului-Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi* (Ioan 6, 53-56).

Aceasta este comuniunea iubirii de la începutul instituirii acestei Taine și până în zilele noastre!

Maica Domnului, Pururea Fecioara Maria, este și ea plină de iubire față de omenire, mai ales față de neamul creștinesc care o cinstește după vrednicie și cu dreptate. Cât de gingașă, de minunată, de binefăcătoare și de mântuitoare s-a arătat și se arată iubirea ei, chiar de la începutul proslăvirii ei și până în ziua de astăzi, prin nenumărate semne și minuni uluitoare!

Respect Câte minuni ale mijlocirii, ocrotirii și mântuirii împărățiilor și popoarelor ortodoxe, precum și a unor persoane simple, dar evlavioase, sau care s-au pocăit cu sinceritate de păcatele și de nedreptățile lor!

Câte icoane făcătoare de minuni care sunt lăudate și proslăvite pe bună dreptate!

După asemănarea Domnului și a Maicii Domnului, ce atitudine iubitoare și mântuitoare au manifestat și manifestă sfinții îngeri, arhanghelii și toți sfinții Bisericii lui Hristos în relația cu creștinii ortodocși (de exemplu, Sfântul Ierarh Nicolae; Sfinții Mari Mucenici Gheorghe și Pantelimon, Teodor Tiron, Teodor Stratilat; Făcătorii de minuni și Doctori fără de arginți Cosma și Damian; Sfânta Mare Muceniță Parascheva, Ecaterina, Varvara și mulți alții).

Să râvnim iubirii lor și să le urmăm exemplul și noi, după putere, ca părtași ai Duhului lui Hristos și ai harului Lui în credința ortodoxă! *Să purtăm sarcinile unii altora și așa vom împlini legea lui Hristos (cf. Galateni 6, 2).*

Nu-ți cruța nici trupul pentru aproapele, nu numai bunurile stricătioase. Atotbinecuvântatul Dumnezeu, Care s-a îmbrăcat cu firea omenească, m-a unit și pe mine, precum și pe toți creștinii cu cernici, și cu dumnezeirea Sa. De aici decurge obligația mea – și a oricărui om – de a mă uni prin credință și, mai ales, prin iubire cu aproapele. Trebuie să mă îngrijesc de această comuniune a dragostei, să nu mă cred altceva decât un mădular al Bisericii și astfel să îl iubesc pe orice om ca pe mine însumi.

Biserica este tezaurul și școala nestrucăciunii, a sfințeniei, a adevărului, a milei, a înfrânării, a bărbăției.

La orice slujbă a Bisericii – făcută în particular sau public – în fața ochilor duhovnicești ai creștinului este pusă ideea unității trupului duhovnicesc, al Trupului lui Hristos, Care este stâlpul și temelia adevărului. Capul acestui trup este Hristos Dumnezeu Însuși.

Biserica lui Hristos sau [altfel spus] Trupul duhovnicesc al lui Hristos constă din trei părți: partea cerească, partea pământească și iadul. [Spun așa], deoarece Sfânta Biserică pământească mijlocește în fiecare zi în fața Capului său pentru iertarea păcatelor celor adormiți în credință și pocăință și pentru înălțarea lor în Împărăția cerurilor, drept mijlocitori ai cererilor sale invocându-i pe membrii Bisericii creștine și chiar pe însăși Începătoarea zidirii raționale a Bisericii, pe Maica Domnului, ca pentru rugăciunile lor Domnul să acopere păcatele oamenilor din iad și să nu-i lipsească pe aceștia de Împărăția cerurilor.

Pentru noi, mădularele Bisericii lui Dumnezeu, care trăim pe acest pământ, este un gând îmbucurător și mângâietor să credem, să știm și să nădăjduim că maica noastră duhovnicească, Sfânta Biserică, se roagă în taină zi și noapte pentru noi și că suntem mereu sub acoperământul plin de har al Domnului, al Maicii Domnului, al sfinților îngeri, al Înaintemergătorului și al tuturor sfinților.

Respect Capul Bisericii Catolice este papa, un om supus greșelii (chiar dacă se declară, pe nedrept, infailibil), și, ca un om supus greșelilor, a strecurat multe erori în Biserica lui Hristos. Chiar prin faptele lui, papa a denaturat conceptul de Biserică a lui Dumnezeu, a legat libertatea duhovnicească și conștiința creștinilor catolici, totodată hulind pe nedrept Sfânta Biserică Ortodoxă și inducându-le catolicilor ura față de aceasta.

La protestanți, la nemți și englezi, conceptul de Biserică a fost denaturat cu desăvârșire, căci nu mai au în sânul comunităților lor harul preoției canonice. Nu au Tainele, în afară de Botez, și, ce este mai important, nici Taina Împărtășaniei cu Trupul și Sângele lui Hristos. Lor le lipsește partea cerească a Trupului lui Hristos, Biserica cerească, căci nu invocă în rugăciune pe sfinți, și partea iadului, pe cei adormiți, căci nu se roagă pentru ei, considerând că-i o preocupare inutilă.

Slavă Bisericii Ortodoxe! Slavă lui Hristos Dumnezeu, Capul ei cel sfânt, singurul Cap al Bisericii lui Dumnezeu pe pământ!

Slavă lui Dumnezeu în Treime slăvit, pentru că nu am căzut în hula împotriva lui Dumnezeu, nu am recunoscut și nu vom recunoaște în veci drept cap al Sfintei Biserici pe un om păcătos!

„Pâine a vieții veșnice să-mi fie mie Trupul Tău Cel sfânt, preabune Doamne, și cinstitul Tău Sânge spre vindecarea numeroaselor mele boli” [se spune într-o rugăciune a Bisericii].

O, ce iubire gingașă, minunată, sfântă, preînțeleaptă, de neînțeles și dumnezeiască față de umanitatea păcătoasă, dar credincioasă în sânul Bisericii Creștin-Ortodoxe! O, iată care sunt roadele Împărtășaniei: curățirea, sfințirea, înnoirea, pacea, bucuria, îndumnezeirea și viața veșnică! Or, tocmai aceste daruri duhovnicești minunate le lipsesc rascolnicilor noștri. De aceste bunătăți s-a lipsit pe sine apostatul și batjocoritorul credinței noastre, Lev Tolstoi...

În ce constă marea iubire a lui Dumnezeu și a sfinților Săi față de noi, nevrednicii? În aceea că, printre altele, tocmai Dumnezeu și sfinții Săi sunt cei care ne oferă, prin har, bunătățile duhovnicești pe care le-am cerut în rugăciunile noastre, iar adesea chiar și bunătățile materiale, dacă acestea ne sunt necesare.

Tocmai de aceea, roagă-te mereu cu încredințarea că vei primi lucrul cerut!

La ce ne îndrumă și pentru ce ne educă Sfânta Biserică, prin învățăturile, Tainele și povățuirile sale? Pentru împreună-împărățirea duhovnicească, nesticăcioasă, veșnică și fericită, cu Dumnezeu și cu sfinții din ceruri.

De aceea este nevoie ca oamenii să fie pregătiți mai întâi, să fie luminați, curățiți, schimbați în mai bine, înnoiți, învățați ce înseamnă viața nesticăcioasă și nepătimașă; să învețe blândețea, smerenia, curăția, simplitatea, ascultarea, bărbăția, răbdarea,